

MBO – Visie op digitale examinering

Samen en Standaard

Waarom een gezamenlijke visie?

“Gelijk wat gelijk kan, bijzonder waar het niet anders kan”

Deze visie op digitale examinering geeft een beeld van de toekomst dat de mbo-sector nastreeft. Het geeft richting en doel aan de activiteiten en beslissingen van scholen, examenleveranciers en leveranciers van examen-gerelateerde software en fungeert als een leidraad voor het nemen van gezamenlijke strategische beslissingen en overleg tussen stakeholders. Op basis van deze visie stellen we samen een programma op, met als doel het duurzame afstemming en degelijke inrichting van digitaal toetsen en examineren in het mbo.

Er is de afgelopen jaren sprake van een sterke toename van digitaal toetsen en examineren, in combinatie met een veranderend perspectief op de rol van toetsen en afsluiten in het onderwijs. Hierbij wordt de digitale examinering door mbo-scholen, onderwijsteams en examenleveranciers verschillend ingericht. Er is sprake van grote diversiteit van processen en systemen, veel stakeholders en daarmee toenemende complexiteit en verhoogd risico op fouten. Als we niet gezamenlijk de handschoenen oppakken, zal de complexiteit en ondoelmatigheid toenemen. Om te realiseren dat digitale examinering beheersbaar en betaalbaar blijft - voor zowel grote als kleine mbo-opleidingen - werken we als mbo-sector samen aan het maken van afspraken en standaarden.

Op veel gebieden werken mbo-scholen al samen om meer gezamenlijke slagkracht te bereiken rondom digitalisering. Deze visie, en ook de concrete uitwerking daarvan sluit daarom aan bij de ontwikkelingen rondom MORA, MOSA en is geïnspireerd op [Toekomstperspectief op digitaal toetsen en beoordelen](#).

De uitwerking van de visie wordt vorm gegeven door een samenwerking van alle mbo-instellingen, examenleveranciers en leveranciers van examen-gerelateerde software. Het Netwerk Examinering Digitalisering (NED) van de MBO Raad treedt op als kartrekker door programma- en projectmanagement.

Wenkend perspectief voor de student:

“Ik vind digitaal examineren de gewoonste zaak van de wereld. Het is mogelijk dat ik op verschillende plaatsen en op het moment dat mij het beste uitkomt een examen doe. Ik heb daarvoor één inlog, en maak mij geen zorgen over de veiligheid van het examen of de manier waarop er met mijn persoonlijke gegevens wordt omgegaan. Soms gebruik ik mijn eigen laptop, soms wordt het examen op computers van school georganiseerd. De examenresultaten zijn makkelijk en snel inzichtelijk in de omgeving van mijn mbo-school. Daardoor weet ik op ieder moment hoe ik ervoor sta. Ook als ik een beperking heb, verwacht ik dat een digitale afnameomgeving mij ‘passend’ ondersteunt bij het maken van een examen”.

Wat als we niets doen.... “Digitaal examineren is een heel gedoe. Ik heb te maken met steeds weer een andere toetsomgeving, verschillende inloggegevens. Ook de docenten kunnen mij niet verder helpen, want het is onduidelijk wie toegang heeft tot het examen en wie dat moet klaarzetten. Wanneer ik dan een digitaal examen heb afgenomen, duurt het lang voordat ik weet wat het cijfer is. Soms klopt het cijfer ook niet, omdat het cijfer blijkbaar verkeerd is overgenomen uit het examen naar de schoolomgeving. Vorige week kwam het nog voor dat per ongeluk het examen op het internet stond, daardoor was het examen wat ik eerder had gedaan voor niks, want het is ongeldig verklaard. Moet ik weer opnieuw leren...”.

Digitale examinering in 2027

1. Samen: draagvlak en duurzame commitment

Digitale examens zijn examens waarbij het aanbod, distributie, afname en / of beoordelen digitaal plaatsvindt. Om tot meer eenduidige en eenvoudige wijze van digitale examinering te komen zijn drie partijen gezamenlijk aan zet: mbo-scholen, examenleveranciers, leveranciers van examen-gerelateerde software (SIS/toetsplatforms). Gezamenlijk zijn zij ervoor verantwoordelijk dat er duidelijke standaarden en afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van koppelingen (OOAPI). Ook organiseren zij dat gemaakte afspraken worden geborgd en beheerd, zodat het structureel mogelijk is om met vereende krachten in te spelen op innovaties en landelijke beleidsontwikkelingen. De governance en beheer is duurzaam geregeld.

2. Werken volgens landelijke standaarden

Werken volgens gezamenlijke standaarden is een essentiële voorwaarde om de mate van complexiteit te verminderen. De drie partijen ontwikkelen standaarden en maken afspraken rondom inkoop, verwerkersovereenkomsten, privacy, veiligheid, OKE, verwerken examenresultaten etc. Dit resulteert in vermindering van handmatige administratieve handelingen (125 FTE in mbo), afname van inefficiënte processen en beleidsregels en meer betrouwbare diploma-dossiers, waarin de juiste informatie is opgenomen. Ook werken we met een gezamenlijk taal en eenduidige definities. Denk aan de beschrijvingen van rollen en koppelvlakken. Deze zijn zowel bruikbaar in grote als kleine mbo-scholen. Deze harmonisatie maakt het mogelijk dat er sprake is van een eenduidige vraag vanuit de mbo-scholen, waardoor er meer efficiënt en effectief digitale examens en platforms ontwikkeld kunnen worden. Daardoor blijft de (door)ontwikkeling van digitaal examineren, het verbinden van het digitale landschap en de administratieve last beheersbaar, en is er ruimte om bijvoorbeeld te investeren in begeleiding van studenten.

3. Ruimte voor diverse examenvormen en flexibiliteit

We houden rekening met innovaties in vormen van afsluiting. Deze vorm kan bestaan uit het verzamelen van andersoortige bewijzen om tot een diplomabesluit te komen of een theorie-examen. Standaarden en afspraken geven ruimte aan vernieuwingen rondom programmatisch toetsen en gepersonaliseerd afsluiten, maar ook voor meer traditionele vormen van examineren. Daarnaast maakt digitaal examineren het mogelijk dat er tijd- en plaatsonafhankelijk geëxamineerd kan worden. Daarmee kan de school ook examinering flexibel organiseren.

4. Kwaliteit

Ook als het gaat om digitale examinering is fraudepreventie, evenals privacy, een belangrijk aandachtspunt. De eindverantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de mbo-scholen, maar zij realiseren dit samen met de diverse stakeholders. Examens en processen voldoen aan de eisen en waarborgen voor veiligheid en privacy, maar blijven wel uitvoerbaar en realistisch. We investeren in frameworks voor ethiek, privacy en veiligheid. Bij de ontwikkeling hiervan hebben we altijd de landelijke eisen en regels voor ogen. Ten slotte investeren we in mogelijkheden om resultatenanalyses uit te voeren.

NB. We leggen in deze visie de focus op afsluiting, niet op het leren. Deze visie bepaalt niet hoe een mbo-school moet examineren. Ook betreft het niet de inhoud en toetskwaliteit van exameninstrumenten.

21 juni 2023